

N. BOŽIDAREVIĆ, *Navještenje*. Dubrovnik, Muzejska zbirka dominikanskog samostana

christianitatis»). Najviši je domet projekt tvrđave Karlovac («Karlstadt» po štajerskom nadvojvodi Karlu), građene 1579 (*M. Gambon*). U obliku šesterokuta s bastionima trokutne osnove, nalik šestokrakoj zvijezdi, sa središnjim pravokutnim trgom i ortogonalnom uličnom mrežom to je geometrijski pravilan »idealni grad« renesanse, nastao prije glasovitoga grada-tvrđave Palmanove u S Italiji.

Za razliku od suvremenosti renesansnih fortifikacija, u sakralnoj arhitekturi na sjeveru uporno traju kasnogotička srednjoeur. rješenja. Renesansna skulptura dalm. podrijetla dolazi »povratno« iz Ugarske, kao što pokazuje fragment nadgrobne ploče zagrebačkoga biskupa Luke Baratina (1510) u crvenome mramoru, djelo iz kruga Ivana Duknovića, koji je radio na dvoru kralja Korvina u Budimu, kao i u kraljevskoj ljetnoj rezidenciji u Višegradu. Renesansnoj skulpturi pripadaju i nadgrobne ploče velikaša Lovre Iločkoga (1525) u Iloku, Franje Tahija (1573) u Stubici i Petra Ratkaja (1586) u Desiniću.

Slikarstvo. U usporedbi s graditeljstvom i skulpturom, u slikarstvu XV. i XVI. st. znatno je veći udio stranih majstora odn. njihovih uvezenih djela, od Vivarinija i Bellinija do Carpaccia, G. da Santacrocea, Tiziana, Palme mlađeg i drugih. Među domaćim majstorima i njihovim malobrojnim očuvanim djelima (mnogo više ih spominju dokumenti), nakon odjeka internacionalne gotike i venetobizantinizma u prvoj polovici quattrocenta (*Blaž Jurjev Trogiranić, D. Vušković, I. Ugrinović, M. Junčić*), prvi majstor prijelaznoga gotičko-renesansnoga stila je *L. Dobričević*. Za njegovim

tvrdim, još gotički modeliranim, tijelom Krista i krševitim trećenteskim pejzažom u prizoru »Krštenja« (1445) slijede renesansna »Majka Božja s djetetom« i realistički portret mladića u dobro proporcionalnom i modeliranom renesansnom liku Sv. Julijana na poliptihu na Dančama u Dubrovniku (1460). Plošna gotička pozadina bočnih svetačkih likova na prvome triptihu zamijenjena je u drugom s perspektivno prikazanim arhit. nišama. Ipak, tek poč. XVI. st. dubrovačko slikarstvo dostiže renesansnu zrelost, i to ne s *M. Hamzićem* koji još ne uspijeva prevladati gotički naturalizam niti usvojiti renesansnu metodu perspektivnoga konstruiranja prostora u svojem »Krštenju Kristovu« (unatoč utjecaju Mantegne u oblikovanju pejzaža), nego tek u djelima *N. Božidarevića*. Očuvale su se njegove četiri velike oltarne slike nastale u drugom desetljeću XVI. st. Premda se eklektički služi različitim lik. izvorima i preuzima poticaje iz slikarstva Venecije, Marki i Umbrije, Božidarević uspijeva ostvariti osebujnu sintezu na prijelazu rane u visoku renesansu. Uz idealni lik Madone djetinjasta lica, portretno diferencira ostale svetačke likove komponirajući ih redovito u čitavoj visini slike i postižući monumentalni dojam. Time, međutim, gotovo sasvim istiskuje pejzaž, koji ne dolazi do izražaja, premda je oblikovan u najboljoj umbrijskoj tradiciji. Samo se u »Navještenju« otkrivaju Božidarevićeve mogućnosti u prikazu dubine prostora, prirode utopljene u atmosfersku perspektivu, vitkoga drveća sa sitnim lišćem i lagane arhitekture trijema peruđinovskoga tipa. U manjim pejzažima, na predelama i zabatu, Božidarević je slikovitiji i bliži visokorenesansnom venci.